

**МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ**

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І
ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ**

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

03.02.2017

м. Київ

№ 178/147/31

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
01 березня 2017 р. за № 281/30149

***Про затвердження Методики визначення
прожиткового мінімуму***

Відповідно до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 року № 780 "Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення"

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити Методику визначення прожиткового мінімуму, що додається.
2. Департаменту стратегічного планування та аналізу Міністерства соціальної політики України (Підлужна Н. В.) в установленому законодавством порядку подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Визнати такими, що втратили чинність:

наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства економіки України, Державного комітету статистики України від 17 травня 2000 року № 109/95/157 "Про затвердження Методики визначення прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 12 червня 2000 року за № 347/4568;

наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства економіки України, Державного комітету статистики України від 11 жовтня 2005 року N 317/333/301 "Про внесення змін до Методики визначення прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21 жовтня 2005 року за N 1241/11521;

наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики України від 13 січня 2014 року N 16/20/8 "Про внесення змін до Методики визначення прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 січня 2014 року за N 195/24972.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр соціальної політики України	А. Рева
Перший віце-прем'єр-міністр України - Міністр економічного розвитку і торгівлі України	С. Кубів
Голова Державної служби статистики України	І. Вернер
ПОГОДЖЕНО:	
Міністр енергетики та вугільної промисловості України	І. Насалик
Голова НКРЕКП	Д. Вовк
Заступник Міністра фінансів України - керівник апарату	Є. Капінус
Заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	Е. Б. Кругляк
Перший заступник Голови СПО об'єднань профспілок	О. О. Шубін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики України
03 лютого 2017 року N 178/147/31

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
01 березня 2017 р. за N 281/30149

МЕТОДИКА **визначення прожиткового мінімуму**

I. Загальні положення

1. Ця Методика встановлює єдиний порядок розрахунку прожиткового мінімуму у розрахунку на місяць на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення в Україні.

2. Прожитковий мінімум на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення, складається з вартісних величин:

набору продуктів харчування, достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я (далі - набір продуктів харчування);

мінімального набору непродовольчих товарів, необхідного для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості (далі - набір непродовольчих товарів);

мінімального набору послуг, необхідного для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості (далі - набір послуг).

3. До основних соціальних і демографічних груп населення відносяться:

діти віком до 6 років (0 - 5 років включно);

діти віком від 6 до 18 років (6 - 17 років включно);

працездатні особи (18 - 59 років включно);

особи, які втратили працездатність (60 років і старші).

4. Прожитковий мінімум для основних соціальних і демографічних груп населення розраховується, виходячи з наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг, схвалених експертною комісією з проведення науково-громадської експертизи цих наборів на принципах

соціального партнерства та визначених постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 року N 780 "Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення".

5. Для розрахунку вартісних величин наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг використовуються середні споживчі ціни (тарифи) (далі - ціни) в країні (регіоні). Ціни (крім тарифів на житлово-комунальні послуги, електроенергію, послуги зв'язку) розраховуються Держстатом, відповідна інформація щомісяця надається Мінсоцполітики.

Інформація щодо середніх тарифів на житлово-комунальні послуги (централізоване постачання холодної (гарячої) води, водовідведення, централізоване опалення та користування житлом) надається до Мінсоцполітики Мінрегіоном щокварталу.

Щороку до 01 червня відповідного року (у разі зміни тарифів відповідна інформація додатково надається до Мінсоцполітики) до Мінсоцполітики надається інформація щодо:

вартості електроенергії для населення - Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП);

тарифів на послуги зв'язку - Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

Інформація щодо середньозваженої вартості природного газу, послуг транспортування та розподілу природного газу надається НКРЕКП до Мінсоцполітики за запитом Мінсоцполітики.

Для розрахунку регіонального прожиткового мінімуму Держстат за запитом надає відповідним структурним підрозділам місцевих органів виконавчої влади інформацію щодо рівня цін у регіоні.

II. Порядок визначення прожиткового мінімуму

1. Розрахунок вартості набору продуктів харчування:

1) вартість набору продуктів харчування в розрахунку на рік для однієї особи кожної окремої соціальної і демографічної групи населення визначається як сума вартостей споживання кожного продукту, включеного до набору продуктів харчування відповідної групи населення.

Вартість споживання кожного продукту харчування визначається шляхом множення норми його споживання на ціну.

Для розрахунку вартісних величин набору продуктів харчування використовуються середні ціни, що склалися в країні (регіоні).

За окремими позиціями продуктів харчування ціна визначається як середня арифметична зважена або середня арифметична проста за групою товарів. При цьому вагова структура визначається Держстатом щороку за даними обстеження умов життя домогосподарств щодо середньодушових грошових витрат домогосподарств на придбання відповідних продуктів харчування та надається до Мінсоцполітики.

Групи товарів, для яких ціна визначається як середня арифметична зважена:

для дітей віком до 6 років та дітей віком від 6 до 18 років за позиціями:

інші (ячна, перлова) - ячна; перлова;

ягоди та виноград (у літньо-осінній період) - ягоди; виноград;

субпродукти - субпродукти яловичі; субпродукти свинячі; субпродукти птиці;

ковбаса варена, сосиски, сардельки - ковбаса варена; сосиски, сардельки;

риба свіжа, свіжоморожена - риба жива та охолоджена; риба морожена;

оселедці, рибні продукти - оселедці; консерви рибні в олії;

для працездатних осіб за позиціями:

інші (ячна, перлова) - ячна; перлова;

помідори, огірки - помідори; огірки;

фрукти, ягоди свіжі (у літньо-осінній період) - кісточкові; яблука; ягоди; виноград;

субпродукти - субпродукти яловичі; субпродукти свинячі; субпродукти птиці;

ковбасні вироби - ковбаса варена; сосиски, сардельки; ковбаса напівкопчена;

риба свіжа, свіжоморожена - риба жива та охолоджена; риба морожена;

рибні продукти - оселедці; консерви рибні в олії;

для осіб, які втратили працездатність, за позиціями:

інші (ячна, перлова) - ячна; перлова;

помідори, огірки - помідори; огірки;

фрукти, ягоди свіжі (у літньо-осінній період) - кісточкові; яблука; ягоди; виноград;

цукор, кондитерські вироби - цукор-пісок; печиво, пряники; карамель, ірис;

субпродукти - субпродукти яловичі; субпродукти свинячі; субпродукти птиці;

ковбаса варена, сосиски, сардельки - ковбаса варена; сосиски, сардельки;

риба свіжа, свіжоморожена - риба жива та охолоджена; риба морожена;

рибні продукти - оселедці; консерви рибні в олії.

Ураховуючи, що споживання окремих овочів та фруктів має сезонний характер, у зимово-весняний період при розрахунках вартості за групами овочів використовуються ціни відповідних продуктів у переробленому вигляді (солоні, квашені), за групами фруктів - ціна свіжих яблук. За позицією "баштанні (кавун, диня)" (крім серпня - вересня) використовується ціна кабачків та гарбузів. При цьому норми споживання за групами овочів та фруктів не змінюються;

2) вартість набору продуктів харчування в розрахунку на місяць на одну особу кожної соціальної і демографічної групи розраховується як 1/12 річної вартості відповідного набору.

Умовний приклад розрахунку вартості набору продуктів харчування для однієї із соціальних і демографічних груп населення (для дітей віком до 6 років) наведено в додатку 1 до цієї Методики.

2. Розрахунок вартості набору непродовольчих товарів:

1) непродовольчі товари, що входять до наборів, об'єднані в такі групи:

предмети гардероба (верхній зимовий одяг, верхній демісезонний одяг, костюм, інший одяг, натільна білизна, панчішно-шкарпеткові вироби, головні убори, галантерейні вироби, взуття тощо);

текстильна білизна;

предмети першої потреби, санітарії та ліки;

товари культурно-побутового та господарського призначення;

2) вартість набору непродовольчих товарів у середньому на одну особу на рік відповідної соціальної і демографічної групи населення складається із суми вартостей споживання непродовольчих товарів за всіма групами на одну особу на рік;

3) вартість набору непродовольчих товарів у розрахунку на місяць на одну особу кожної соціальної і демографічної групи розраховується як 1/12 річної вартості відповідного набору;

4) вартість набору предметів гардероба на одну особу для відповідної соціальної і демографічної групи населення на рік визначається як сума вартостей споживання кожного предмета, що входить до відповідної групи.

Вартість споживання кожного предмета гардероба визначається шляхом множення нормативного обсягу споживання на ціну відповідного предмета.

Обсяг споживання за кожною позицією предметів гардероба визначається шляхом підсумовування обсягів їх споживання за обома групами статі. Зазначені складові розраховуються шляхом ділення кількісного нормативу відповідного предмета гардероба на строк його служби та множення на частку відповідної статі в структурі відповідної соціальної і демографічної групи населення. Результат розраховується з трьома знаками після коми.

Умовний приклад розрахунку статеві-вікової структури населення України наведено в додатку 2 до цієї Методики.

За позиціями "Інші" ("інше") у наборах непродовольчих товарів вартість споживання визначається у відсотках до вартості непродовольчих товарів певної групи.

Приклад розрахунку вартості використання верхнього зимового одягу для дітей віком до 6 років:

верхній зимовий одяг (комбінезон, куртка) - 1 шт. на 2 роки;

обсяг використання на рік становитиме 0,500 шт. ($1 : 2 = 0,5$);

ціна комбінезона, куртки - 1094,65 грн.

Вартість використання верхнього зимового одягу на рік становитиме:

$0,500 \cdot 1094,65 \text{ грн} = 547,33 \text{ грн.}$

Приклад розрахунку вартості використання верхнього зимового одягу для працездатного населення:

куртка на синтепоні для чоловіків працездатного віку - 1 шт. на 3 роки;

пальто, напівпальто для жінок працездатного віку - 1 шт. на 7 років;

ціна куртки чоловічої - 890,62 грн;

ціна пальта жіночого - 1118,96 грн.

У загальній кількості працездатного населення структура за статтю становить:
чоловіки - 50,0 % (або 0,500); жінки - 50,0 % (або 0,500).

Обсяг використання верхнього зимового одягу в середньому на рік становитиме:

для чоловіків - $1 : 3 \cdot 0,500 = 0,167$ шт.;

для жінок - $1 : 7 \cdot 0,500 = 0,071$ шт.

Вартість використання верхнього зимового одягу в середньому на одну особу на рік становитиме 228,18 грн ($0,167 \cdot 890,62$ грн + $0,071 \cdot 1118,96$ грн);

5) вартість наборів текстильної білизни, предметів першої потреби, санітарії та ліків, товарів культурно-побутового та господарського призначення на одну особу на рік розраховується як сума вартостей обсягів споживання цих товарів за всіма позиціями.

Вартість обсягу споживання на рік цих товарів за кожною позицією визначається шляхом множення нормативного обсягу споживання на ціну відповідного виду товару.

Обсяг споживання непродовольчих товарів розраховується:

за позиціями, де норма визначена на одну особу, - шляхом ділення кількісного показника зазначеного виду товару на строк його служби;

за позиціями, де норма визначена на одну середньостатистичну сім'ю, - шляхом ділення кількісного показника зазначеного виду товару на строк його служби та середній розмір сім'ї (щороку визначається Держстатом).

Приклад розрахунку вартості використання ліжка або дивана:

ліжка або диван (на одну особу) - 1 шт.;

строк служби - 25 років;

ціна ліжка або дивана - 5552,50 грн;

обсяг використання за рік на одну особу становитиме 0,040 шт. ($1 : 25 = 0,040$);

вартість використання ліжка або дивана для однієї особи на рік становитиме 222,10 грн ($0,040 \cdot 5552,50$ грн).

Приклад розрахунку вартості використання холодильника:

холодильник однокамерний (на одну середньостатистичну сім'ю) - 1 шт.;

строк служби - 15 років;

середній розмір сім'ї - 2,58;

ціна холодильника - 4244,85 грн;

обсяг використання за рік на середньостатистичну сім'ю становитиме 0,067 шт. ($1 : 15 = 0,067$);

на одну особу - 0,026 шт. ($0,067 : 2,58 = 0,026$);

вартість використання холодильника для однієї особи на рік становитиме 110,37 грн ($0,026 \cdot 4244,85$ грн).

Умовний приклад повного розрахунку вартості мінімального набору непродовольчих товарів для працездатних осіб наведено в додатку 3 до цієї Методики.

3. Вартість набору послуг розраховується як сума вартостей наборів послуг житлово-комунальних та зв'язку, побутових, транспортних, послуг закладів культури:

1) вартість набору послуг житлово-комунальних та зв'язку:

вартість користування житлом у середньому на одну особу на місяць визначається шляхом множення відповідної норми на одну особу на вартість користування житлом за 1 кв. м загальної площі.

Приклад розрахунку вартості користування житлом:

норма користування житлом загальною площею на одну особу - 21,0 кв. м;

вартість користування житлом за 1 кв. м - 2,25 грн;

<https://yurist-online.org/>

вартість користування житлом в середньому на одну особу на місяць становитиме 47,25 грн (21,0 кв. м г 2,25 грн);

вартість користування послугами з централізованого постачання холодної води у середньому на одну особу на місяць визначається шляхом множення відповідної норми у розрахунку на місяць на тариф 1 куб. м води при водопостачанні.

Приклад розрахунку вартості користування послугами з централізованого постачання холодної води:

норма користування послугами з централізованого постачання холодної води на одну особу на місяць - 2,4 куб. м;

тариф водопостачання - 6,00 грн;

вартість користування послугами з централізованого постачання холодної води в середньому на одну особу на місяць становитиме 14,40 грн (2,4 куб. м г 6,00 грн);

вартість користування послугами з централізованого водовідведення у середньому на одну особу на місяць визначається шляхом множення відповідної норми у розрахунку на місяць на тариф 1 куб. м води при водовідведенні.

Приклад розрахунку вартості користування послугами з централізованого водовідведення:

норма користування послугами з централізованого водовідведення на одну особу на місяць - 4,0 куб. м;

тариф водовідведення - 5,16 грн;

вартість користування послугами з централізованого водовідведення в середньому на одну особу на місяць становитиме 20,64 грн (4,0 куб. м г 5,16 грн);

вартість споживання тепlopостачання в середньому на одну особу на місяць визначається як сума середньомісячної вартості централізованого опалення та вартості користування послугами з централізованого постачання гарячої води.

Середньомісячна вартість централізованого опалення в середньому на одну особу визначається шляхом ділення добутку відповідної норми у розрахунку на рік, норми користування житлом і тарифу за 1 Гкал на 12.

Вартість користування послугами з централізованого постачання гарячої води в середньому на одну особу на місяць визначається шляхом множення відповідної норми у розрахунку на місяць на тариф (за 1 куб. м).

Приклад розрахунку вартості тепlopостачання:

норма централізованого опалення на 1 кв. м опалюваної площі в опалювальний період на рік - 0,129 Гкал;

норма користування житлом загальною площею на одну особу - 21 кв. м;

тариф на опалення за 1 Гкал - 1330 грн;

середньомісячна вартість централізованого опалення на одну особу становитиме 300,25 грн $((0,129 \text{ Гкал} \times 21 \text{ кв. м} \times 1330 \text{ грн}) : 12)$;

норма користування послугами з централізованого постачання гарячої води на одну особу на місяць - 1,6 куб. м;

тариф гарячого водопостачання за 1 куб. м - 83,10 грн;

вартість користування послугами з централізованого постачання гарячої води на одну особу на місяць становитиме 132,96 грн $(1,6 \text{ куб. м} \times 83,10 \text{ грн})$;

вартість тепlopостачання на одну особу на місяць становитиме 433,21 грн $(300,25 \text{ грн} + 132,96 \text{ грн})$;

вартість газопостачання на одну особу на місяць визначається шляхом множення відповідної норми на одну особу на місяць на вартість 1 куб. м газу.

У разі виокремлення тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу з ціни на природний газ до визначеної вартості додається сума вартості послуги розподілу природного газу.

Приклад розрахунку вартості газопостачання:

норма газопостачання на одну особу на місяць - 6,0 куб. м;

вартість 1 куб. м газу - 6,879 грн;

вартість газопостачання в середньому на одну особу на місяць становитиме 41,27 грн $(6,0 \text{ куб. м} \times 6,879 \text{ грн})$;

вартість споживання електроенергії на одну особу на місяць визначається шляхом множення відповідної норми на одну особу на місяць на тариф на електроенергію (за 1 кВт·год);

<https://yurist-online.org/>

Приклад розрахунку вартості електропостачання:

норма електропостачання на одну особу на місяць - 90 кВт·год;

тариф на електроенергію за 1 кВт·год - 0,714 грн;

вартість електропостачання в середньому на одну особу на місяць становитиме 64,26 грн (90 кВт·год г 0,714 грн);

вартість послуг зв'язку та інформативних складається з вартостей передплати (придбання) газет та журналів, користування місцевим телефонним зв'язком та листування в межах України;

вартість передплати (придбання) газет та журналів у середньому на одну особу на місяць визначається шляхом ділення добутку норми споживання послуги та ціни придбання газет на 12 та на середній розмір сім'ї;

вартість користування місцевим телефонним зв'язком у середньому на одну особу на місяць визначається шляхом множення норми споживання послуги та тарифу однієї хвилини телефонної розмови;

вартість листування в межах України в середньому на одну особу на місяць визначається шляхом ділення добутку норми споживання послуги та вартості поштових послуг на середній розмір сім'ї.

Приклад розрахунку вартості послуг зв'язку та інформативних:

норма передплати (придбання) газет та журналів на одну середньостатистичну сім'ю на рік - 52 шт.;

вартість газети, журналу - 4,29 грн;

середній розмір сім'ї - 2,58;

вартість передплати (придбання) газет та журналів у середньому на одну особу на місяць становитиме 7,21 грн ((52 шт. г 4,29 грн) : 2,58 : 12);

норма користування місцевим телефонним зв'язком на одну особу на місяць - 25 хв.;

тариф однієї хвилини телефонної розмови - 0,12 грн;

вартість користування місцевим телефонним зв'язком на одну особу на місяць становитиме 3,00 грн (25 хв. г 0,12 грн);

норма листування в межах України на одну середньостатистичну сім'ю на місяць (конвертів) - 1,2;

вартість поштових послуг - 2,40 грн;

вартість листування в межах України у середньому на одну особу на місяць становитиме 1,12 грн $((1,2 \text{ г } 2,40 \text{ грн}) : 2,58)$;

вартість послуг зв'язку та інформативних на одну особу на місяць становитиме 11,33 грн $(7,21 \text{ грн} + 3,00 \text{ грн} + 1,12)$;

2) вартість побутових послуг:

вартість побутових послуг у середньому на одну особу на рік визначається як сума добутків норм послуг для відповідної соціальної і демографічної групи населення та ціни відповідного виду побутових послуг;

за позицією "ремонт житла (матеріали для ремонту)" вартість визначається як сума вартостей матеріалів для ремонту та шпалерних робіт;

вартість побутових послуг на одну особу на місяць визначається як 1/12 річної вартості побутових послуг.

Умовний приклад розрахунку вартості мінімального набору побутових послуг наведено в додатку 4 до цієї Методики;

3) вартість транспортних послуг:

вартість транспортних послуг у середньому на одну особу на рік визначається як сума добутків затвердженої норми кількості поїздок для відповідних соціальних і демографічних груп населення та ціни відповідного виду поїздок з урахуванням питомої ваги міського та сільського населення (за даними Держстату);

вартість транспортних послуг на одну особу на місяць визначається як 1/12 річної вартості транспортних послуг на одну особу.

Приклад розрахунку вартості транспортних послуг для працездатних осіб:

норма кількості поїздок для працездатної особи:

міським автомобільним, електричним транспортом та метрополітемом - 524;

приміським автомобільним та залізничним транспортом - 95;

питома вага міського населення працездатного віку - 0,703;

<https://yurist-online.org/>

питома вага сільського населення працездатного віку - 0,297;

середня вартість проїзду за одну поїздку:

у міському автомобільному, електричному транспорті та метрополітені - 2,31 грн;

приміським автомобільним та залізничним транспортом - 11,99 грн;

вартість транспортних послуг на одну працездатну особу на рік становитиме 1189,24 грн ($524 \text{ г } 2,31 \text{ грн г } 0,703 + 95 \text{ г } 11,99 \text{ грн х } 0,297$);

вартість транспортних послуг на одну працездатну особу на місяць становитиме 99,10 грн ($1189,24 \text{ грн : } 12$);

4) вартість послуг закладів культури:

вартість послуг закладів культури складається з вартості відвідування закладів культури та придбання книг;

вартість відвідування закладів культури на одну особу на рік визначається шляхом множення відповідної норми на вартість одного відвідування закладів культури;

вартість придбання книг визначається шляхом множення відповідної норми на ціну книги;

вартість послуг закладів культури на одну особу на місяць визначається шляхом ділення річної вартості споживання зазначених послуг на 12.

Приклад розрахунку вартості послуг закладів культури:

кількість відвідувань закладів культури на одну особу на рік - 6 разів;

середня вартість одного відвідування закладів культури - 34,17 грн;

вартість відвідувань закладів культури на одну особу на місяць становитиме 17,08 грн ($(6 \text{ разів г } 34,17 \text{ грн}) : 12$);

придбання книг на одну особу на рік - 6 шт.;

середня ціна книги - 45,91 грн;

вартість придбання книг на одну особу на місяць становитиме 22,96 грн ($(6 \text{ шт. г } 45,91 \text{ грн}) : 12$);

вартість послуг закладів культури на одну особу на місяць становитиме 40,04 грн (17,08 грн + 22,96 грн).

4. Розрахунок прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення:

1) прожитковий мінімум у розрахунку на місяць для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення, визначається як сума вартостей відповідних наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг.

Прожитковий мінімум, визначений для працездатних осіб, збільшується на суму обов'язкових платежів відповідно до чинного законодавства;

2) прожитковий мінімум у середньому на одну особу на місяць визначається як сума добутоків розмірів прожиткових мінімумів кожної соціальної і демографічної групи населення та питомої ваги чисельності відповідної групи в загальній чисельності населення України (регіону).

Умовний приклад розрахунку прожиткового мінімуму у розрахунку на місяць на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення, наведено в додатку 5 до цієї Методики;

3) прожитковий мінімум на одну особу, а також окремо для тих, хто відноситься до основних соціальних і демографічних груп населення, щороку затверджується Верховною Радою України Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік.

**Директор Департаменту
стратегічного планування та
аналізу Мінсоцполітики України**   **Н. Підлужна**

**Директор Департаменту розвитку
підприємництва та регуляторної
політики Мінекономрозвитку
України**   **Д. Гутенко**

**Директор Департаменту статистики
цін Держстату України**   **О. Калабуха**

**Директор Департаменту обстежень
домогосподарств Держстату України**   **І. Осипова**

Додаток 1
до Методики визначення прожиткового мінімуму
(підпункт 2 пункту 1 розділу II)

**Умовний приклад розрахунку вартості набору продуктів харчування
для дітей віком до 6 років**

N з/п	Найменування продуктів харчування	Одиниця виміру	Обсяг споживання в середньому на 1 дитину на рік	Ціна товару (грн)	Вартість споживання (грн)
1	2	3	4	5	6
1	Хлібопродукти:				
1.1	хліб пшеничний	кг	29,2	12,59	367,63
1.2	хліб житній	кг	14,6	11,81	172,43
2	Борошно пшеничне	кг	4,6	9,01	41,45
3	Макаронні вироби	кг	2,9	15,48	44,89
4	Крупи:				
4.1	рисова	кг	1,3	21,76	28,29
4.2	манна	кг	0,9	10,68	9,61
4.3	пшоняна	кг	2,7	10,23	27,62
4.4	гречана	кг	2,4	36,06	86,54
4.5	вівсяна	кг	0,7	22,98	16,09
4.6	інші (ячна, перлова)	кг	3,1	8,71*	27,00
5	Бобові	кг	0,6	14,63	8,78
6	Крохмаль	кг	0,7	30,25	21,18
7	Картопля	кг	73,0	4,69	342,37
8	Овочі (у тому числі солені, квашені):				
8.1	капуста	кг	16,4	3,21	52,64
8.2	помідори	кг	16,4	7,82	128,25
8.3	морква	кг	8,2	4,56	37,39
8.4	огірки	кг	6,6	11,71	77,29
8.5	буряки	кг	6,6	3,45	22,77
8.6	цибуля	кг	6,0	4,91	29,46

8.7	часник	кг	0,6	80,01	48,01
8.8	інші сезонні овочі (кабачки, гарбузи)	кг	11,3	5,97	67,46
9	Баштанні (кавуни, дині)	кг	10,0	5,97	59,70
10	Фрукти:				
10.1	зерняткові плоди, яблука	кг	30,1	11,45	344,65
10.2	ягоди та виноград	кг	8,2	18,37*	150,64
10.3	цитрусові та інші тропічні плоди	кг	5,5	47,10	259,05
10.4	кісточкові (сливи, абрикоси)	кг	5,5	34,87	191,79
10.5	груші	кг	5,0	19,26	96,30
11	Горіхи	кг	0,5	65,00	32,50
12	Соки фруктовো-ягідні та овочеві	л	45,6	18,69	852,26
13	Сухофрукти	кг	3,65	111,67	407,60
14	Цукор	кг	18,25	17,08	311,71
15	Мед	кг	1,1	97,39	107,13
16	Кондитерські вироби	кг	5,5	43,11	237,12
17	Олія	л	3,0	32,58	97,74
18	Яйця	шт.	182,5	1,457	265,90
19	Молоко, молокопродукти:				
19.1	молоко	кг	91,3	13,75	1 255,38
19.2	кисломолочні напої	кг	91,3	17,10	1 561,23
19.3	сир м'який	кг	18,25	67,13	1 225,12
19.4	сметана	кг	2,7	39,16	105,73
19.5	сир твердий	кг	1,8	122,79	221,02
19.6	масло вершкове	кг	7,7	120,20	925,54
20	М'ясо, м'ясні продукти:				
20.1	яловичина	кг	12,9	83,77	1 080,63
20.2	свинина	кг	8,1	78,11	632,69
20.3	птиця	кг	5,8	41,53	240,87
20.4	субпродукти	кг	5,9	49,78*	293,70
20.5	ковбаса варена, сосиски,	кг	4,0	77,05*	308,20

	сардельки				
20.6	ковбаса напівкопчена	кг	1,3	111,67	145,17
20.7	балик м'ясний, шинка, карбонат	кг	1,0	117,50	117,50
20.8	сало	кг	1,0	39,98	39,98
21	Риба, морепродукти:				
21.1	риба свіжа, свіжоморожена	кг	8,6	56,90*	489,35
21.2	оселедці, рибні продукти	кг	4,2	57,32*	240,76
22	Чай	кг	0,073	340,00	24,82
23	Какао	кг	0,365	203,30	74,20
24	Дріжджі	кг	0,365	24,76	9,04
25	Сіль	кг	1,8	4,46	8,03
26	Спеції (лавровий лист)	кг	0,073	364,50	26,61
Усього на рік					14096,81
Усього на місяць (14096,81 : 12)					1174,73

* Ціна за позицією визначається як середня арифметична зважена. Наприклад, ціна за 1 кг риби свіжої - 43,81 грн, риби мороженої - 65,20 грн. Відповідно до вибіркового обстеження умов життя домогосподарств за позицією "риба свіжа, свіжоморожена" структура грошових витрат на придбання риби свіжої становить 38,8 %, риби мороженої - 61,2 %. Середньозважена ціна становить 56,90 грн ($43,81 \text{ грн} \cdot 0,388 + 65,20 \text{ грн} \cdot 0,612$).

Додаток 2
до Методики визначення прожиткового мінімуму
(підпункт 4 пункту 2 розділу II)

Умовний приклад розрахунку статеві-вікової структури населення України

Соціальні і демографічні групи населення	Чоловіки і жінки	Чоловіки	Жінки	У відсотках (питома вага)		
				чоловіки і жінки до загальної чисельності	чоловіки	жінки

				населення		
Діти віком до 6 років (0 - 5 років)	2766689	1425877	1340812	6,5	51,5	48,5
питома вага	-	-	-	0,065	0,515	0,485
Діти віком від 6 до 18 років (6 - 17 років)	4847317	2491772	2355545	11,4	51,4	48,6
питома вага	-	-	-	0,114	0,514	0,486
Працездатні особи (18 - 59 років)*	24883695	12446505	12437190	58,4	50,0	50,0
питома вага				0,584	0,500	0,500
Особи, які втратили працездатність (60 років і старші)*	10093178	3353727	6739451	23,7	33,2	66,8
питома вага				0,237	0,332	0,668
Усього	42590879	19717881	22872998	100,0	46,3	53,7

* Чисельність населення визначається з урахуванням статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Додаток 3
до Методики визначення прожиткового мінімуму
(підпункт 5 пункту 2 розділу II)

**Умовний приклад повного розрахунку вартості мінімального набору
непродовольчих товарів для працездатних осіб**

№ з/п	Найменування непродовольчих товарів	Одиниця виміру	Обсяг використання (у середньому на одну працездатну особу на рік, у тому числі чоловіки, 50,0 %,	Ціна товару (грн)	Вартість використання (грн)

			жінки, 50,0 %) (середній розмір сім'ї 2,58)		
1	2	3	4	5	6
1	Верхній зимовий одяг:				228,18
1.1	куртка на синтепоні чоловіча	шт.	0,167	890,62	148,73
1.2	пальто, напівпальто жіноче	шт.	0,071	1118,96	79,45
2	Верхній демісезонний одяг:				263,57
2.1	куртка чоловіча	шт.	0,100	766,52	76,65
2.2	куртка на синтепоні жіноча	шт.	0,100	1200,00	120,00
2.3	плащ жіночий, куртка неутеплена	шт.	0,100	669,22	66,92
3	Інший одяг:				1012,58
3.1	костюм (двійка) чоловічий	шт.	0,100	1293,83	129,38
3.2	сорочка із змішаної тканини чоловіча	шт.	0,750	219,88	164,91
3.3	брюки із напіввовняної змішаної тканини чоловічі	шт.	0,125	336,58	42,07
3.4	джинси чоловічі	шт.	0,167	882,88	147,44
3.5	сукня, костюм жіночий	шт.	0,143	443,37	63,40
3.6	брюки жіночі	шт.	0,125	450,00	56,25
3.7	халат жіночий	шт.	0,100	196,88	19,69
3.8	блузка	шт.	0,375	249,44	93,54
3.9	спідниця із вовняної та напіввовняної тканини	шт.	0,125	305,34	38,17
3.10	джерсер, светр чоловічий	шт.	0,167	305,57	51,03
3.11	джерсер, светр жіночий	шт.	0,167	274,39	45,82
3.12	спортивний костюм	шт.	0,167	481,05	80,34

	чоловічий				
3.13	спортивний костюм жіночий	шт.	0,167	482,27	80,54
4	Натільна білизна:				486,19
4.1	труси чоловічі	шт.	2,000	46,65	93,30
4.2	майка чоловіча	шт.	1,000	61,14	61,14
4.3	труси жіночі	шт.	3,000	37,26	111,78
4.4	бюстгальтер	шт.	1,000	115,72	115,72
4.5	сорочка нічна	шт.	0,333	126,12	42,00
4.6	майка жіноча	шт.	0,250	100,00	25,00
4.7	плавки чоловічі	шт.	0,125	87,16	10,90
4.8	купальник	шт.	0,125	210,81	26,35
5	Панчішно-шкарпеткові вироби:				360,30
5.1	шкарпетки чоловічі	шт.	5,000	28,93	144,65
5.2	колготки із бавовняної, напівбавовняної пряжі	шт.	0,500	80,00	40,00
5.3	колготки синтетичні	шт.	3,000	58,55	175,65
6	Головні убори:				54,20
6.1	кашкет із вовняної тканини чоловічий	шт.	0,083	125,03	10,38
6.2	шапка, шарф із вовняної, напіввовняної та синтетичної пряжі (комплект)	компл.	0,208	184,61	38,40
6.3	хустка напіввовняна	шт.	0,125	43,37	5,42
7	Галантерейні вироби:				77,14
7.1	рукавички із вовняної, напіввовняної та синтетичної пряжі жіночі	шт.	0,333	43,96	14,64
7.2	рукавички із вовняної, напіввовняної та синтетичної пряжі чоловічі	шт.	0,167	43,96	7,34
7.3	краватка	шт.	0,100	78,38	7,84

7.4	бритва	шт.	0,167	45,00	7,52
7.5	леза до бритви (пакування 12 шт.)	шт.	1,000	22,00	22,00
7.6	інші (30 відсотків) [(14,64 + 7,34 + 7,84 + 7,52 + 22,00) г 0,3]				17,80
8	Взуття:				749,65
8.1	чоботи утеплені чоловічі	пар	0,167	603,75	100,83
8.2	чоботи зимові жіночі	пар	0,167	584,54	97,62
8.3	черевики осінні чоловічі	пар	0,200	492,89	98,58
8.4	туфлі осінні (на низькому підборі) жіночі	пар	0,250	361,94	90,49
8.5	кросове для чоловіків	пар	0,167	400,48	66,88
8.6	туфлі чоловічі	пар	0,200	401,78	80,36
8.7	туфлі літні жіночі	пар	0,250	296,49	74,12
8.8	спортивне некросове жіноче	пар	0,167	203,46	33,98
8.9	домашнє взуття чоловіче	пар	0,250	149,11	37,28
8.10	домашнє взуття жіноче	пар	0,167	157,96	26,38
8.11	гумове взуття	пар	0,238	181,21	43,13
Вартість предметів гардероба (228,18 + 263,57 + 1012,58 + 486,19 + 360,30 + 54,20 + 77,14 + 749,65)					3231,81
1	Текстильна білизна:				356,71
1.1	ковдра:	шт.	0,100	526,42	52,64
1.1.1	синтепонова				
1.1.2	напіввовняна	шт.	0,125	526,42	65,80
1.2	подушка	шт.	0,067	145,98	9,78
1.3	підодіяльник	шт.	0,400	216,14	86,46
1.4	простирадло	шт.	0,500	128,64	64,32
1.5	наволочка	шт.	0,500	50,39	25,20
1.6	рушник простий	шт.	0,667	27,90	18,61
1.7	рушник махровий	шт.	0,167	81,72	13,65
1.8	хусточки носові	шт.	3,000	6,75	20,25
2	Посуд:				124,98

2.1	тарілка	шт.	0,667	37,63	25,10
2.2	каструля	шт.	0,172	295,45	50,82
2.3	сковорода	шт.	0,086	167,20	14,38
2.4	чайник	шт.	0,048	196,13	9,41
2.5	чайний сервіз (шість персон)	шт.	0,078	232,45	18,13
2.6	столові прибори:				7,14
2.6.1	ложка	шт.	0,200	11,44	2,29
2.6.2	виделка	шт.	0,200	12,86	2,57
2.6.3	ніж	шт.	0,100	22,75	2,28
3	Побутові прилади:				328,87
3.1	холодильник (однокамерний)	шт.	0,026	4244,85	110,37
3.2	телевізор LED (38 см по діагоналі) з антеною	шт.	0,039	2200,00	85,80
3.3	пральна машина	шт.	0,028	1523,63	42,66
3.4	електрична праска	шт.	0,043	872,82	37,53
3.5	люстра	шт.	0,062	217,00	13,45
3.6	настільна лампа	шт.	0,016	145,46	2,33
3.7	годинник будь-якого виду	шт.	0,065	477,74	31,05
3.8	стаціонарний телефонний апарат	шт.	0,019	299,00	5,68
4	Меблі:				352,24
4.1	шафа для одягу	шт.	0,016	1782,71	28,52
4.2	набір для кухні	шт.	0,016	3232,28	51,72
4.3	дзеркало для ванної кімнати	шт.	0,019	193,35	3,67
4.4	стіл письмовий (однотумбовий)	шт.	0,016	801,97	12,83
4.5	стілець	шт.	0,067	200,95	13,46
4.6	ліжко або диван	шт.	0,040	5552,50	222,10

4.7	інші (6 %) [(28,52 + 51,72 + 3,67 + 12,83 + 13,46 + + 222,10) г0,06]				19,94
5	Предмети першої потреби:				846,11
5.1	мийні засоби та засоби для чищення:				521,19
5.1.1	мило туалетне (масою 100 г)	шт.	14,000	10,79	151,06
5.1.2	мило господарське (масою 250 г)	шт.	11,000	6,35	69,85
5.1.3	синтетичні мийні засоби (пакування 500 г)	шт.	8,000	23,58	188,62
5.1.4	шампунь (пакування 250 г)	шт.	2,000	43,23	86,46
5.1.5	крем для взуття (пакування 50 г)	шт.	2,000	12,60	25,20
5.2	засоби гігієни:				324,92
5.2.1	зубна паста (пакування 75 г)	шт.	6,000	34,67	207,99
5.2.2	зубна щітка	шт.	4,000	11,79	47,16
5.2.3	одеколон	шт.	1,000	11,33	11,33
5.2.4	гребінка	шт.	1,000	10,22	10,22
5.2.5	санітарно-гігієнічні вироби з паперу	шт.	12,000	3,83	45,96
5.2.6	інші (0,7 %) [(207,99 + 47,16 + 11,33 + 10,22 + + 45,96) г 0,007]				2,26
6	Предмети санітарії та ліки:				564,41
6.1	вата (пакування 250 г)	уп.	4,000	32,70	130,80
6.2	бинт	уп.	3,000	5,10	15,30
6.3	судинорозширювальні - валідол, табл., 10 шт.	уп.	5,000	4,15	20,75
6.4	заспокійливі:	уп.	1,000	6,04	6,04
6.4.1	валеріана, табл., 10 шт.				

6.4.2	корвалмент, табл., 30 шт.	уп.	3,000	20,35	61,05
6.4.3	корвалол, краплі	фл.	1,000	16,20	16,20
6.5	жарознижувальні - парацетамол, табл., 10 шт.	уп.	3,000	10,53	31,59
6.6	знеболювальні та спазмолітичні:	уп.	3,000	7,00	21,00
6.6.1	анальгін, табл., 10 шт.				
6.6.2	дротаверин, табл., 30 шт.	уп.	1,000	18,83	18,83
6.7	сорбенти - активоване вугілля, табл., 10 шт.	уп.	3,000	3,30	9,90
6.8	антигістамінні - лоратадин, табл., 10 шт.	уп.	2,000	7,26	14,52
6.9	нестероїдні:	уп.	1,000	13,90	13,90
6.9.1	ібупрофен, табл., 50 шт.				
6.9.2	німесулід, табл., 30 шт.	уп.	1,000	17,25	17,25
6.10	очні краплі - сульфацил, 200 мг/мл	фл.	2,000	8,40	16,80
6.11	антисептик - фурацилін, табл., 10 шт.	уп.	2,000	15,90	31,80
6.12	дезінфекційні засоби:	фл.	1,000	13,20	13,20
6.12.1	йоддицерин, розчин, 25 мл				
6.12.2	брильянтовий зелений розчин, 25 мл	фл.	1,000	5,31	5,31
6.13	лейкопластир бактерицидний, 10 шт.	уп.	3,000	6,27	18,81
6.14	джгут	шт.	0,200	19,30	3,86
6.15	термометр медичний	шт.	0,667	35,80	23,88
6.16	інші (15 %) [(130,80 + 15,30 + 20,75 + 6,04 + 61,05 + 16,20 + 31,59 + 21,00 + 18,83 + 9,90 + 14,52 + 13,90 + 17,25 + 16,80 + 31,80 + 13,20 + 5,31 + 18,81 + 3,86 + 23,88) r 0,15]				73,62

Вартість наборів текстильної білизни, предметів першої потреби, санітарії та ліків, товарів культурно-побутового та господарського призначення (356,71 + 124,98 + 328,87 + 352,24 + 846,11 + 564,41)	2573,32
Усього на рік (3231,81 + 2573,32)	5805,13
Усього на місяць (5805,13 : 12)	483,76

Додаток 4
до Методики визначення прожиткового мінімуму
(підпункт 2 пункту 3 розділу II)

Умовний приклад розрахунку вартості мінімального набору побутових послуг

N з/п	Види побутових послуг	Одиниця виміру	Тариф (грн)	Норми споживання				Вартість споживання			
				діти віком до 6 років	діти віком від 6 до 18 років	працездатні особи	особи, які втратили працездатність	діти віком до 6 років (грн)	діти віком від 6 до 18 років (грн)	працездатні особи (грн)	особи, які втратили працездатність (грн)
1	Ремонт:										
1.1	взуття	пар взуття	57,12	-	1,0	2,0	2,0	-	57,12	114,24	114,24
1.2	одягу	предметів гардероба	39,72	-	0,2	0,3	0,3	-	7,94	11,92	11,92
1.3	телевізорів	шт.	164,76	-	-	0,3	0,3	-	-	49,43	49,43
1.4	холодильників та пральни	шт.	511,45	-	-	0,2	0,2	-	-	102,29	102,29

	х машин										
1.5	годинників	шт.	50,14	-	0,1	0,2	0,2	-	5,01	10,03	10,03
1.6	житла (матеріали для ремонту)	кв. м	75,75	-	-	9,2	9,2	-	-	696,90	696,90
2	Хімчистка та фарбування одягу	предметів гардероба	166,86	-	0,5	1,0	0,5	-	83,43	166,86	83,43
3	Фотопослуги (фотокартки на документи)	замовлень	33,33	-	0,2	0,2	0,1	-	6,67	6,67	3,33
4	Перукарські послуги	стрижок	82,81	0,4	4,0	6,0	6,0	33,12	331,24	496,86	496,86
Вартість усього набору на рік								33,12	491,41	1655,20	1568,43
Вартість усього набору на місяць								2,76	40,95	137,93	130,70

Додаток 5
до Методики визначення прожиткового мінімуму
(підпункт 2 пункту 4 розділу II)

Умовний приклад розрахунку прожиткового мінімуму у розрахунку на місяць на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення

N з/п	Складові прожиткового мінімуму	Прожитковий мінімум (на місяць)							
		для дітей віком до	питома вага витр	для дітей віком від	питома вага витр	для працездатних осіб,	питома вага витр	для осіб, які втратили працездат	питома вага витр

		6 років, грн	ат, %	6 до 18 років, грн	ат, %	грн	ат, %	ність, грн	ат, %
1	Вартість наборів продуктів харчування	1174,73	47,5	1583,69	53,0	1192,54	46,1	937,00	44,0
2	Вартість наборів непродовольчих товарів	623,34	25,2	662,26	22,2	483,76	18,7	389,42	18,3
3	Вартість наборів послуг	675,16	27,3	741,20	24,8	909,44	35,2	803,10	37,7
3.1	Житлово-комунальні послуги	621,03		621,03		621,03		621,03	
3.1.1	користування житлом	47,25		47,25		47,25		47,25	
3.1.2	теплопостачання	433,21		433,21		433,21		433,21	
3.1.3	водопостачання	14,40		14,40		14,40		14,40	
3.1.4	водовідведення	20,64		20,64		20,64		20,64	
3.1.5	електроенергія	64,26		64,26		64,26		64,26	
3.1.6	газопостачання	41,27		41,27		41,27		41,27	
3.2	Транспортні послуги	-		27,85		99,10		-	
3.3	Побутові послуги	2,76		40,95		137,93		130,70	
3.4	Послуги зв'язку	11,33		11,33		11,33		11,33	
3.5	Послуги культури	40,04		40,04		40,04		40,04	
4	Розмір прожиткового	2473,23	100,0	2987,15	100,0	2585,73	100,0	2129,52	100,0

	мінімуму								
					(1192,53 + 483,25 + 909,43)				
5	Розмір прожиткового мінімуму з урахуванням суми обов'язкових платежів відповідно до чинного законодавства				3212,09				
					(2585,73 г 100) : (100 - 19,5*)				
	Прожитковий мінімум в середньому на місяць на одну особу, грн (2473,23 г 0,065 + 2 987,15 г 0,114 + 2 585,73 г 0,584 + 2 129,52 г0,237)			2516,06	(2881,85 - з урахуванням суми обов'язкових платежів)				

* Розмір ставки податку на доходи фізичних осіб - 18 %, військовий збір - 1,5 %.